

28.8.2019.

Podrška socio-emocionalnoj dobrobiti i razvoju privrženosti djece tijekom prijelaza i prilagodbe u dječjem vrtiću i osnovnoj školi

izv. prof. dr. sc. Sanja Tatalović Vorkapić
sanjatv@uniri.hr

STRUČNI SKUP SE ORGANIZIRA KAO DIO PROJEKATA: „DOBROBIT DJECE U PRIJELAZNIM ŽIVOTNIM PERIODIMA: EMPIRIJSKA PROVJERA EKOLOŠKO-DINAMIČKOG MODELA” (UNIRI-DRUSTV-18-11) I „KAKO BEZ SUZA U DJEČJI VRTIĆ I OSNOVNU ŠKOLU? – PODRŠKA SOCIO-EMOCIONALNOJ DOBROBITI DJECE TIJEKOM PRIJELAZA I PRILAGODBE” U SURADNJI S AGENCIJOM ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE

Podrška socio-emocionalnoj dobrobiti i razvoju privrženosti djece tijekom prijelaza i prilagodbe u dječjem vrtiću i osnovnoj školi

28. kolovoz 2019. od 10,00-16h u učionici 230

Rani i predškolski, te osnovnoškolski period vrlo su dinamični i intenzivni periodi u razvoju djece s obzirom na veliki broj promjena koje se događaju. Posebno je značajan socio-emocionalni razvoj djece u okviru kojeg se razvijaju vještine koje djeci omogućuju uspjeh u dječjem vrtiću, školi i životu općenito, a odnose se na sposobnost prepoznavanja i razumijevanja tuđih osjećaja i emocionalnih stanja, upravljanje snažnim osjećajima i načinima na koje ih izražavaju, razvijanje empatije te uspostavljanje i održavanje odnosa, te razvoj privrženosti. Prijelazna razdoblja i način prilagodbe djece u tim periodima predstavljaju pravi izazov kako za cjelokupni socio-emocionalni razvoj, tako posebice za razvoj privrženosti, pri čemu je uloga odraslih (roditelja, obitelji), te odgojno-obrazovnih djelatnika (odgajatelja, učitelja, stručnih suradnika) od iznimne važnosti.

Pri suočavanju s novom i nepoznatom situacijom, može se reći da govorimo o izazovu u okviru razvoja privrženosti djece, pri čemu je vidljivo koja vrsta privrženosti je razvijena kod djeteta. Budući da je sigurna privrženost ona koja predstavlja osnovu psihološke dobrobiti i mentalnog zdravlja, važno je nastojati je razvijati i poticati kod djece. Upravo je podrška roditelja, odgajatelja i učitelja ključna za osiguranje socio-emocionalne dobrobiti djece u prijelaznim razdobljima. Iz tog je razloga iznimno važno kontinuirano raditi na osnaživanju postojećih kompetencija odgajatelja, učitelja i stručnih suradnika, što je i cilj ovog stručnog skupa. Njegov je cilj usvajanje novih i suvremenih spoznaja o dobrobiti djece rane i predškolske dobi, s naglaskom na socio-emocionalnoj dobrobiti i otpornosti, specifičnosti prijelaznih perioda i prilagodbe, važnosti ranog razvoja privrženosti, te kako pružiti adekvatnu podršku djetetu tijekom prijelaza i prilagodbe u odnosu na razvoj sigurne privrženosti. Pored toga, ovaj vid organizacije predavanja i radionice imao bi za cilj povezati su-stručnjake; odgajatelje i učitelje, te stručne suradnike, budući je njihova suradnja iznimno važna.

Prvi dio stručnog skupa obuhvaća plenarna predavanja uvaženih i poznatih profesora iz navedenog područja (10-12h): prof. dr. sc. Andreja Brajša-Žganec (Institut Ivo Pilar u Zagrebu), prof. dr. sc. Sanja Smojver-Ažić (Filozofski fakultet u Rijeci), prof. dr. sc. Lidija Vujičić (Učiteljski fakultet u Rijeci) i izv. prof. dr. sc. Sanja Tatalović Vorkapić (Učiteljski fakultet u Rijeci, voditeljica oba projekta).

Nakon pauze (13-16h) drugi dio stručnog skupa obuhvaća radionicu s odgajateljima, učiteljima i stručnim suradnicima vezano uz njihova iskustva u radu tijekom prijelaza i prilagodbe u odnosu na razvoj privrženosti djece, s naglaskom na mogućnostima razvijanja njihove suradnje. Radionice će voditi: Kristina Ujčić Čučak, učit., savjetnica, Sandra Mišić, učit., savjetnica dr. sc. Anita Rončević, Vesna Katić, v. pred., Radmila Bajić, pedagog.

Stručni skup je uvršten u katalog Agencije za odgoj i obrazovanje, u suradnji s kolegicama stručnim savjetnicama Ivanom Jurjević-Jovanović i Jasnom Šverko, a provodi se u sklopu dva projekta: *“Dobrobit djece tijekom prijelaznih životnih perioda: Empirijska provjera Ekološko-dinamičkog modela”* (uniri-drustv-18-11) financiranog od strane Sveučilišta u Rijeci i *“Kako bez suza u dječji vrtić i osnovne školu? – Podrška socio-emocionalnoj dobrobiti djece tijekom prijelaza i prilagodbe”*, financiranog od strane Sveučilišta u Rijeci i Grada Rijeke EPK 2020, projekt 27 susjedstava.

PROGRAM STRUČNOG SKUPA:

Podrška socio-emocionalnoj dobrobiti i razvoju privrženosti djece tijekom prijelaza i prilagodbe u dječjem vrtiću i osnovnoj školi -28. kolovoz 2019. od 10,00-16h u učionici 230-	
10,00-10,15h	Pozdravne riječi organizatora, domaćina i voditelja stručnog skupa izv. prof. dr. sc. Sanja Tatalović Vorkapić prof. dr. sc. Lidije Vujičić, dekanica Učiteljskog fakulteta u Rijeci više savjetnice: Ivana Jurjević-Jovanović i Jasna Šverko
10,15-10,45h	Predstavljanje prof. dr. sc. Lidije Vujičić Prof. dr. sc. Lidija Vujičić, Učiteljski fakultet u Rijeci - Naziv pozvanog, plenarnog predavanja: „Dječji vrtić i osnovna škola: rekonceptualizacija odnosa i nove perspektive“
10,45-11,10h	Predstavljanje prof. dr. sc. Andreje Brajša-Žganec Prof. dr. sc. Andreja Brajša-Žganec, Institut za društvena istraživanja Ivo Pilar u Zagrebu - Naziv pozvanog, plenarnog predavanja: „Socio-emocionalni razvoj: dobiti djeteta u kontekstu obitelji“
11,10-11,35h	Predstavljanje prof. dr. sc. Sanje Smojver-Ažić Prof. dr. sc. Sanja Smojver-Ažić, Filozofski fakultet u Rijeci - Naziv pozvanog, plenarnog predavanja: „Zašto je privrženost važna za prilagodbu djece na nova okruženja?“
11,35-12,00h	Predstavljanje izv. prof. dr. sc. Sanje Tatalović Vorkapić izv. prof. dr. sc. Sanja Tatalović Vorkapić, Učiteljski fakultet u Rijeci -Naziv pozvanog, plenarnog predavanja: „Suvremene spoznaje o prijelazu i prilagodbi u dječjem vrtiću i osnovnoj školi: Povezivanjem teorije i prakse do dobrobiti djece“
12,00-13,00h	PAUZA
13,00-13,55h	Prva radionica: Uloga odgajatelja, učitelja i stručnih suradnika tijekom prijelaza i prilagodbe djece u dječjem vrtiću i osnovnoj školi Voditelji: Sandra Mikšič, Kristina Ujčić Čučak
13,55-14,50h	Druga radionica: Praksa suradnje odgajatelja, učitelja, stručnih suradnika i roditelja tijekom prijelaza i prilagodbe Voditelji: Anita Rončević, Vesna Katić, Radmila Bajić
14,50-15,45h	Treća radionica: Prednosti, nedostaci te izazovi i prevladavanje teškoća u praksi i suradnji tijekom prijelaza i prilagodbe Voditelji: Sandra Mikšič, Kristina Ujčić Čučak
15,45-16,00h	Zaključak rasprava provedenih radionica i zatvaranje stručnog skupa izv. prof. dr. sc. Sanja Tatalović Vorkapić i Vesna Katić, v. predavač

Predstavljanja plenarnih izlagača: Ivana Pauletić (član projekta)

SAŽECI PLENARNIH PREDAVANJA:

Podrška socio-emocionalnoj dobrobiti i razvoju privrženosti djece tijekom prijelaza i prilagodbe u dječjem vrtiću i osnovnoj školi

Prof. dr. sc. Lidija Vujičić, Učiteljski fakultet u Rijeci

„Dječji vrtić i osnovna škola: rekonceptualizacija odnosa i nove perspektive“

SAŽETAK: Osnovno polazište u promišljanju rekonceptualizacije odnosa i novih perspektiva između dječjeg vrtića i osnovne škole ogleda se prije svega u kontekstu novog Nacionalnog kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2015), njegove znanstvene i praktične utemeljenosti, preporuke Vijeća o visokokvalitetnim sustavima ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja (Europska komisija, 2019) i suvremenih postignuća unutar sustava ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja kako bi se ukazalo na važnost odnosa s obveznim sustavom osnovnog obrazovanja. Osnovni motiv u problematiziranju ovog naslova je intenzivan razvoj teorije i prakse ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja koji obuhvaća sve veći broj djece i njihovih obitelji i koji se etablirao kao iznimno važno razdoblje djetetova života u smislu razvojnog odgojno-obrazovnog potencijala. Upravo ti odgojno-obrazovni potencijali bit će potkrijepljeni izravnim uvidom u odgojno-obrazovnu praksu. Odnos ranog djetinjstva i osnovne škole potrebno je razvijati prema konceptima koji promoviraju različitost, međusobni dijalog i demokraciju.

Prof. dr. sc. Andreja Brajša-Žganec; Institut za društvena istraživanja Ivo Pilar u Zagrebu

„Socio-emocionalni razvoj: dobrobit djeteta u kontekstu obitelji“

SAŽETAK: Dobrobit djeteta je multidimenzionalni konstrukt koji se definira u obliku optimalnih razvojnih ishoda djeteta s obzirom na njegovu dob. Pokazatelji dječje dobrobiti su mjere kognitivne, biheviornalne i emocionalne regulacije, socijalne kompetencije te indikatori subjektivne dobrobiti. Različite karakteristike obiteljskog konteksta mogu podupirati ili narušavati razvoj dobrobiti djeteta. Prema teoriji promjene, obiteljska dobrobit osnova je za razvojno roditeljstvo, odnosno roditeljske postupke koji su razvojno primjereni i prilagođeni dječjim potrebama te koji predviđaju dobrobit djeteta. Obiteljska dobrobit koja obuhvaća subjektivnu dobrobit roditelja, obiteljsku samodostatnost i obiteljsku otpornost, osnova je za razvojno roditeljstvo, odnosno roditeljske postupke koji su razvojno primjereni i prilagođeni dječjim potrebama, a razvojno roditeljstvo ima za posljedicu različite pozitivne ishode poput dobrobiti djeteta. U izlaganju će se govoriti o karakteristikama emocionalnog i socijalnog razvoja djece te povezanosti s indikatorima dobrobiti djece, o ekološkom modelu dječjeg razvoja, teoriji promijene i temeljnim obilježjima razvoja. Prikazati će se rezultati istraživanja provedenih u Hrvatskoj o čimbenicima ranog socioemocionalnog razvoja u cilju poticanja socioemocionalne kompetentnosti i indikatora dobrobiti djece.

SAŽECI PLENARNIH PREDAVANJA:

Podrška socio-emocionalnoj dobrobiti i razvoju privrženosti djece tijekom prijelaza i prilagodbe u dječjem vrtiću i osnovnoj školi

Prof. dr. sc. Sanja Smojver-Ažić, Filozofski fakultet u Rijeci

„Zašto je privrženost važna za prilagodbu djece na nova okruženja?“

SAŽETAK: Promjena okruženja kao što je polazak djece u jaslice, dječji vrtić ili školu, premda normativni stresni događaj, rezultira različitim reakcijama djece. Priroda prilagodbe ovisi o nizu čimbenika, a osim obilježja djece bitne su i osobine i reakcije važnih osoba, kao i obilježja okruženja. Kako istraživanja potvrđuju ulogu sigurne privrženosti u socio-emocionalnom i kognitivnom razvoju djece, cilj je ovog predavanja opisati osnovne fenomene u razvoju privrženosti djece. Bliski emocionalni odnos s osobom koja je osjetljiva na djetetove potrebe rezultira osjećajem povjerenja i sigurnosti koje djetetu olakšava suočavanje sa stresnim situacijama. Djeca koja odrastaju uz osobe koje im to omogućuju razvijaju sigurnu privrženost i pozitivni model sebe i drugih, a ova se iskustva odražavaju na ponašanja djece u novim stresnim situacijama. Za razliku od sigurno privržene djece koja razvijaju osjećaj osobne vrijednosti i vjeruju u podršku drugih ako im zatreba, nesigurno privržena djeca osim osjećaja osobne neadekvatnosti nemaju ni povjerenja u pomoć iz okoline zbog čega im je otežano suočavanje sa stresnim situacijama. Premda je obrazac privrženosti koji se razvija u ranom djetinjstvu relativno stabilan, istraživanja potvrđuju i moguće promjene kao i važnost interakcije s različitim figurama privrženosti. Sukladno spoznajama o ulozi sigurne privrženosti kao izvora otpornosti, a nesigurne privrženosti kao rizičnog čimbenika u razvoju problema u ponašanju, pravovremene intervencije mogle bi pomoći u prilagodbi djece s nesigurnim obrascem privrženosti te poticati razvoj sigurne privrženosti. S ciljem cjelovitog razvoja djece od najranije dobi odgojno-obrazovne institucije trebale bi sustavno informirati roditelje i djelatnike o njihovoj ulozi u razvoju privrženosti djece i omogućiti im odgovarajuću podršku.

izv. prof. dr. sc. Sanja Tatalović Vorkapić, Učiteljski fakultet u Rijeci, sanjatv@uniri.hr

„Suvremene spoznaje o prijelazu i prilagodbi u dječjem vrtiću i osnovnoj školi: Povezivanjem teorije i prakse do dobrobiti djece“

SAŽETAK: Razdoblja rane i predškolske, te osnovnoškolske dobi obilježena su dinamičnim i intenzivnim promjenama unutar kojih se posebna pozornost usmjerava socio-emocionalnoj dobrobiti djece. Prijelazna razdoblja i način prilagodbe djece tijekom rane i predškolske dobi promatrane istovremeno kao pedagoški kontinuitet i promjena, predstavljaju pravi izazov za početke socio-emocionalnog razvoja. Suvremeni teorijski modeli, kao što je Ekološko-dinamički model, koji se proučava u okviru sveučilišnog projekta, ističu složenost prijelaza i prilagodbe zbog interakcije različitih intra-personalnih (karakteristike djeteta) i inter-personalnih faktora (karakteristike obitelji, odgajatelja/učitelja, dječjeg vrtića/osnovne škole, lokalne zajednice, društva) u određenom vremenu. Svi su faktori jednako važni, a današnjim predavanjem se usmjeravamo na ulogu odgojno-obrazovnih djelatnika: odgajatelja, učitelja te stručnih suradnika, kao i njihovu suradnju. U realizaciji svojih uloga jednako su važni oblici individualne podrške i međusobne suradnje. Stoga je ovo predavanje usmjereno prema odgajateljima, učiteljima razredne nastave, stručnim suradnicima koji su pored roditelja, važni zaštitni čimbenici tijekom prijelaznih perioda u životu djece.